

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla LVI. In re communi potior est conditio prohibitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

mulieres admittuntur ad hereditatem agnatorum, & tamen tutelam eorum subire non tenentur. *l. 1. §. interdum. ff. de legitim. tutorib.* Non minus dotem mulier accipit, magno suo commodo, incommodo autem nullo. Pari modo parochialia munera subinde religiosi obeunt, nec eodem, quo alii, modo fruuntur stipendiis: quia nimirum per professionem suam inhabiles sunt, & retributionem à Deo expectant. Denique Novitii privilegii ordinis, quem susceperunt, fruuntur; oneribus gravari pariter non debent. *Sanch. l. 3. de Matr. disp. 18. n. 24.* 2. Requiritur, ut eadem ratio sit in damno, & lucro percipiendo. Nam si culpa interveniat, privabi-

tur reus commodo: si privilegiata persona sit, lucri particeps erit, damni non erit. *l. fin. C. ad Tertullian.* 3. Intelligi debet de contractibus, debito & obligatione civili, seu iustitiæ, non vero congruitatis, & charitatis, de qua *Apstol. 1. ad Cor. 6. 13.* Charitas benigna est, non quarit, quæ sua sunt, omnia credit, omnia sustinet. De hac *S. Gregor. 1. 3. Moral. c. 4.* Lex Christi quid congruentius intelligi, quàm charitas potest? quam tunc verè perficimus, cum fraterna onera ex amore toleramus. Ex amore, ait, non coactè, non ex vigore mandati, sed benevolentia dilectionis, quæonus non refugit, & commodum temporale non requirit.

REGVLA LVI.

In re communi potior est conditio prohibentis.

I. **A**rguit hic *Caramuel in Theol. fundam. n. 615.* quosdam, primè tenuræ (ut ipse vocat, Theologos, qui lectâ Regulâ hac invexerint novas sententias in scholam, scrupulis exoticis plenas, & probare velint in omni præcepto dubio standum esse pro prohibente: adeoque loco *prohibentis*, reponendum *precipientis*, vel saltem prohibitionis vocabulo omne præceptum intelligendum. Nam qui actionem præcipit, emissionem prohibet, & è converso. At ipsi longè à veritate, & mente *Bonifacii* evagantur (*inquit*) Non enim teneor obedire superiori dubio, & stare licitè potero pro meâ libertatis possessione contra auctoritatem dubi-

am. Sed de hoc alibi commodius agitur. Quod scopum Regulæ attinet, ab illis Theologis non attingi, luce clarius est ex verbis, *in re communi*. Nec Bonifacio in mentè venit, quicquam de Regulariû obedientia definire Sensus igitur Regulæ est, cum una res ad duos, vel plures pertinent, æquum non est, unius tantùm arbitrio mutari illam, aut gravari cum præiudicio aliorum. v. g. I. Duo scholares simul conduxerunt domum, vel cameram, si contingat unum illorum discessurum, non potest inficio, & invito socio, alium suo loco studiosum admittere, multò minus mulierculam. *Bald. ad l. si convenit. ff. Pro socio.*

Item,

Item, si castrum aliquod in communi duo fratres possideant, non consulto, & consentiente minori major illud vendere, aut tradere non potest tertio alicui, quamvis praesidi, aut principi. *Gail. l. 2. obs. 69. n. 22.* Denique si duobus aut pluribus murus communis est, eum nullus absque aliorum consensu vel diruere, vel restaurare, vel aliter mutare debet, secundum hanc Reg. & 29 supra. *Quod omnes tangit, ab omnibus debet approbari.* Non enim illi, sed aliis contradicentibus leges favent. Ceterum potior esse conditio prohibentis dicitur, quia id fieri non permittitur, quod ipse, ne fiat, contradicit, & quia socio non datur actio repetendi id, quod proprio arbitrio impendit. *arg. l. fin. C. de neg. gest.*

II. Amplia 1. Ut valeat etiam in causa pia. Non permittitur enim uni conjugum, altero dissentiente castitatem, aut religionem amplecti: *Navarr. c. 12. n. 60.* neque donare cuilibet ex communi aere hospitali, vel Oratorio, nisi approbent socii.

2. Ut etiam unius reclamatio sufficiat. Quamvis enim de actu gerendo non sit omnium, & singulorum consensus necessaria, ad impediendum tamen omnium suffragia expectantur, ita ut unius dissensio totum negotium evertat. *Felinus in c. Cum omnes. De constitut.*

3. Quamvis rem meliorem intendat facere Socius. Duo molendinum in communi habent. Unus multiplicare caplas aggreditur, alius improbat. Destruunt iterum, aut si tolerantur, ad expensas qui contradixit, non tenentur. Idem de muro, tecto, aliave domus

parte dicendum. *l. parietem. ff. de servit. urb. praediorum. G. ill. l. 2. obs. 69.*

4. Etiam respectu tertii melior prohibentis conditio est, quia socius revocare potest missionem factam pro debito socii in rem communem, & prohibere distractionem, assumereque totius rei administrationem, si creditori illi pro socii debito satisfacere velit. *l. Si is, cui. §. Si ex duob. ff. Vi in possessione. legatorum, &c.*

III. Obj. 1. Cum ex duobus, qui servum communem habent, alter eum manu mittit, quamvis alter invitus sit, partem suam remittere cogitur, & in libertatem concessam consentire. *l. i. C. communia de manumiss.*

R. In cita. 1. non tantum vendere partem suam consocii jubentur, si unus manumittere communem servum vult, sed etiam periculum amittendi pretii permittitur adire, ubi tricas moverit: quod signum est, imperatores pio commiserationis affectu, & favore libertatis derogasse aliis legibus: & hoc inter eos casus numeretur, quibus nostra nunquam inviti relinquere cogimur, ut Gloss. annotavit.

Obj. 2. In l. Si ades. ff. Communi dividundo. *Ulpianus* iudicium, & interdicti, uti possidetis, auxilium concedit ei, qui communem parietem deiecit, socio prohibente. Item *l. Si ut proponis. C. de edictis privatis.* *Philippus Imperator*, dominio partis suae privat locum, qui sumptus a socio factos infra 4. menses pro parte sua non vult restituere.

R. Quando necessitas impellit ad restaurandum, vel corrigendum

aliquid in ædificio, omnes consentire debent. Si quis autem cognita necessitate, & ratione renititur, vel pro consentiente habetur, vel pro contumacia punitur. Hanc esse legum citatarum mentem, ipse verborum tenor indicat.

Obj. 3. Iulius Paulus in *l. fistulam. §. fin. de servit. præd. urbanorum.* socium invito socio ait posse scalas ad communem parietem habere, & balneum, seu cameram ex figulino opere factam retinere.

R. Prudenter, & rectè. Quilibet enim debet pati, & facere id, quod sibi non obest, & alteri prodest. *l. alius. & ibi DD. C. de servit.* Cum ergo ex scalis appolitis, vel balnei camera nihil damni inferatur socio, præter invidiam, cur invitus sit, ac contradicat, nulla

causa apparet. Obj. 4. Quando Fiscus rem communem cum homine privato habet, eam totam vendere potest, altero invito & reclamante. *l. i. C. de venditione rer. fiscalium.*

R. Illud Fisco privilegium, ut alia multa, conceditur, quia plerumque totius rei lucrosior venditio est, quàm partis. Frustra igitur renititur privatus. Conveniens tamen est, ab iis, qui fiscalibus rebus præsumunt, eos, quorum interest, de ejusmodi alienatione præmonere: imò præferre aliis, si emere volint. *Salicetus ad l. 2. C. de communis rerum divisione. Iason in l. Nec emere. C. de iur. delib. Covarr. l. 3. Variar. c. 14. n. 8. Barb. in Comm. Reg.*

REGULA LVII.

Contra eum, qui legem dicere potuit apertius, est interpretatio faciendâ.

I. **P**ER legem intellige pactum, seu conditionem, quam contrahentes adicere solent contractibus, quâ significatione usurpatur etiam, in *l. legem. C. de pact. l. si pro emptore. §. fin. ff. de actionib. empti. l. Contractus. V. Nam hoc servabitur ff. eod. & alibi non rarò.* Non quod de solis contrahentibus, sed quæ potissimum de illis agit Regula, aliis tamen similiter applicanda, ut ex dictendis patebit.

Exemplum *Gloss.* est 1. Si contra professionem meam excepero, me tunc mi-

norem fuisse, nec de contrario constat, explicabunt, me non annis 14. minorem, sed 25. fuisse, quoniam utroque modo explicari potest exceptio: ex idque propterea, quia de malignitate præsumitur cum multò clarius dicere potuissem, me imbuterem fuisse.

2. Si Cajus testetur, Sempronium excommunicatum fuisse, probeique eo, quod absolutionem petivit, obicura locutio, & ambigua est, contra ipsum interpretanda. Petitur enim absolutio interdum ad cautelam tantum.

Feli.